

Оксана Заболотна,
доктор педагогічних наук, професор,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ЯК НАВЧИТИ СЛУХАТИ І ЧУТИ?

**(підходи до навчання аудіюванню у новій програмі з методики навчання
англійської мови)**

Спільний проєкт Міністерства освіти і науки України і Британської ради в Україні діє в Україні з березня 2013 року. Метою проєкту була відповідь на виклики шкільної іншомовної освіти, пов'язані з запровадженням вивчення іноземних мов з першого класу, введенням нового Закону про вищу освіту, а також нагальною потребою у підготовці вчителя до кардинально нових підходів до навчання і викладання іноземної мови [1].

Нова Українська школа як ключова реформа Міністерства освіти і науки лише підтвердила потребу у створенні школи, «у якій буде приємно навчатись і яка даватиме учням не тільки знання, як це відбувається зараз, а й уміння застосовувати їх у житті» [2].

У Новій українській школі наголошено на розвитку навичок, необхідних для життя у змінному світі. Зважаючи на це, у процесі вивчення курсу методики навчання іноземних мов, крім суто методичних навичок, студенти також мають опанувати такі навички, які мають трансдисциплінарний характер і можуть застосовуватися як у навчальному процесі, так і в професійній діяльності: навички міжкультурної комунікації; комунікативні навички; навички командної співпраці; навички тайм-менеджменту; навички критичного мислення; навички розв'язання проблем; інформаційна грамотність; креативність.

Беззаперечно, неможливо навчити учнів цим навичкам, якщо майбутні вчителі не спробують їх на власному досвіді у навчальному процесі. Як виявило допроєктне дослідження, курс методики викладання іноземних мов – єдиний курс у програмі підготовки вчителя іноземних мов, який базується на конструктивістському підході, творенні спільного досвіду у процесі партнерської співпраці викладача і студентів.

Так, в межах модуля «Навчання слуханню» (18 аудиторних годин) очікується, що студенти ознайомляться з: вимогами до аудіювання, закладеними у програму; психологічними і фонологічними характеристиками сприйняття усного мовлення; важливістю навички аудіювання для інших навичок; субнавичками аудіювання; комплексом вправ на розвиток навичок аудіювання; видами матеріалів для аудіювання.

Як наслідок, цілями модуля передбачено, що студенти зможуть:

- Прогнозувати можливі проблеми, які можуть виникнути в учнів, і пропонувати шляхи їхнього подолання;
- Використовувати стратегії і види діяльності, спрямовані на розвиток навички аудіювання, що відповідає його меті;
- Оцінювати навичку аудіювання і забезпечувати зворотний зв'язок учням щодо їхніх досягнень;
- Оцінювати, відбирати та адаптовувати матеріали, спрямовані на розвиток аудіювання;
- Вчити слухати на різних рівнях опанування англійською мовою;
- Планувати урок, орієнтований на розвиток навички аудіювання.

Оцінити рівень реалізації поставлених завдань на навчання аудіюванню розробники програми пропонують за допомогою оцінювання таких низки комплексних завдань. Перше з них полягає в тому, що викладач дає студентам аудіотекст з інформацією про рівень учнів, їхню вікову групу і мету аудіювання. На основі цього студенти мають розробити серію з як мінімум чотирьох завдань, спрямованих на розвиток цієї навички. Крім того, студенти повинні розробити інструкції для виконання цих завдань. Автори програми пропонують здійснювати оцінювання цього завдання на основі певних критеріїв: повнота виконання завдання (представлено мінімум чотири завдання та подано інструкції до їхнього виконання); відповідність запропонованих завдань меті слухання.

Зважаючи на те, що метою модуля є комплексне вивчення всіх навичок (аудіювання, читання, письма і усного мовлення), друге завдання пропонується наприкінці вивчення модуля для демонстрації розуміння шляхів інтегрування

навичок. Автори програми пропонують студентам написати звіт про інтеграцію чотирьох навичок і надають такі інструкції з виконання цього завдання:

1. При спостереженні за 2-3 уроками занотуйте, як учитель і учні інтегрують мовні навички.
2. Візьміть в учителя інтерв'ю (якщо він/вона погодиться) щодо методів і прийомів, які він/вона використовує для інтегрування мовних навичок, занотуйте відповіді.
3. Дослідіть 2-3 тематичні розділи підручника на предмет можливості інтеграції мовних навичок, запишіть, які засоби використовуються для інтеграції.
4. При написанні звіту врахуйте такі моменти:
 - ставлення;
 - результати спостереження за уроками;
 - методи і прийоми, які використовують учителі для інтегрування навичок;
 - проблеми, з якими можуть стикатися вчителі при інтегруванні навичок;
 - шляхи інтегрування навичок у підручнику;
 - матеріали, запропоновані рекомендованою методичною літературою.

Іншим важливим атрибутом методичної підготовки студентів до навчання учнів навичці аудіювання є використання їхнього досвіду у навчальному процесі. Так, наприклад, у сесії «Субнавички аудіювання» студентами ставляться запитання: «Ви хороший слухач?», «З якими проблемами Ви стикаєтеся під час слухання?»

Після поділу студентів на дві групи викладач дає їм завдання, які вони мають виконати під час перегляду відео фрагменту уроку (<https://www.youtube.com/watch?v=91GL21bCjAE>). Після ознайомлення з завданнями, які вимагають різних стратегій аудіювання, студенти виконують їх, водночас виступаючи в ролі слухачів. Таким чином, відеоматеріал, який представляє урок розвитку навички аудіювання, водночас є матеріалом, на

основі якого студенти використовують власну навичку і під час рефлексії можуть зробити висновки про застосовані стратегії.

Отже, спільне конструювання знань студентів щодо навчання учнів навичці аудіювання автори програми пропонують здійснювати з опертям на власний досвід студентів як слухачів, групову співпрацю, рефлексію після виконання завдань, а також постійне пов'язування нового матеріалу з попередньо опанованим.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. New Generation School Teacher . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ngschoolteacher.wixsite.com/ngscht>
2. Нова українська школа. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>